

Ylioppilastutkinto

Laki ylioppilastutkinnosta 502/2019:

Tutkinnon suorittanut on omaksunut lukion opetus-suunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttanut tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyysen

Ylioppilastutkinnon suorittaminen tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin

Tutkinto tulee suoritetuksi, kun kokelas on suorittanut viisi vaadittavaa yo-koetta sekä lukiokoulutuksen oppimäärän

Lukiokoulutuksen oppimäärän voi korvata ammatillisella perustutkinnolla tai vastaavalla hyväksyttävällä tutkinnolla

Järjestettävät kokeet

Ylioppilastutkintoa suorittavan kokelaan on
suoritettava vähintään viisi koetta:

**Äidinkieli
ja
kirjallisuus**

Matematiikka

- pitkä
- lyhyt

**Toinen
kotimainen
kieli**

- pitkä
- keskipitkä

**Reaaliaineiden
kokeet**

**Vieraat
kielet**

- pitkä
- lyhyt

Tutkintoosi on sisällyttävä
vähintään **yksi vaativampi koe:**

- pitkä matematiikka
- vieras kieli
- toinen kotimainen kieli

Osallistuminen

Ilmoittautuminen

Suorittamisaika

Arvostelu

Uusiminen

Digitaaliset kokeet

Heikentävä syy

Sairaus tai vamma

LUKI

Elämäntilanne

Vaikutus arvosteluun

Äkillinen tilanne

Vieraskielisyys

Tutkintomaksut

Vilppi

Täydentäminen

Tietojen
luovuttaminen

Yliopistojen todistusvalinta

Amk ja todistusvalinta

Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkielen ja kirjallisuuden koe **on aina sisällyttävä tutkintoosi**

- suomen kieli
- ruotsin kieli
- saamen kieli

Jos äidinkielesi ei ole suomi,
ruotsi tai saame, voit tehdä
suomi tai ruotsi toisena kielenä
ja kirjallisuus-oppimäärään
perustuvan kokeen

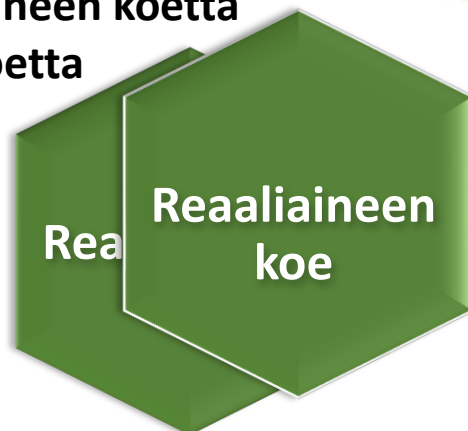
- painavasta syystä hakemuksesta
oikeus muillakin

Valittavissa olevat kokeet

Äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen lisäksi tutkintoosi on sisällyttävä **kolme koetta** ryhmästä:

- matematiikka
- toinen kotimainen kieli
- vieras kieli
- reaaliaineen koe

Sinun on **ylioppilastutkintoosi suoritettava kuitenkin viisi koetta**

- mikäli jätät matematiikan tai toisen kotimaisen kielen kokeen pois, on sinun suoritettava kaksi reaaliaineen koetta tai kaksi vieraan kielen koetta
- viiden kokeen joukossa voi olla vain yksi koe samassa oppiaineessa

Useammat kokeet

Reaaliaineiden kokeita voit suorittaa useita, koska ne ovat eri oppiaineissa.
Vieraan kielen kokeita voit myös suorittaa useassa eri kielessä.

Tutkintoosi voi kuulua **useampi koe samassa oppiaineessa vuodesta 2022 lähtien**

- esim. pitkä ja lyhyt matematiikka
- esim. englannin pitkän ja lyhyen oppimäärän koe

Saman aineen eri oppimäärien kokeet voidaan laskea suoritukseksi vain kerran viiteen pakolliseen kokeeseen

Osallistumisen edellytykset

Lukion oppimäärää suorittava

- ✓ voit osallistua kokeeseen **opiskeltuasi oppiaineen pakolliset opinnot**
- ✓ jos vieraassa kielessä ei ole pakollisia opintoja, on opintoja oltava kuusi opintopistettä
- ✓ jos reaaliaineessa ei ole pakollisia opintoja, on opiskeltava 4 opintopistettä
- ✓ erityisestä syystä rehtorin päätöksellä poikkeukset, jos on riittävät edellytykset kokeesta suoriutumiseen

HUOMIOI!

Koetehtävät perustuvat pakollisiin ja valinnaisiin opintoihin

Ammatillista perustutkintoa suorittava

- ✓ voit osallistua suoritettuasi vähintään 90 opintopistettä vastaavan osaamisen

Kokeisiin ilmoittautuminen

- **noudata kokeisiin ilmoittautuessasi lukion antamia ohjeita ja määräaikoja**
- allekirjoitettu kirjallinen ilmoittautumishakemus jätetään lukion rehtorille

Syksyn tutkinto:
kesäkuun alkupäivinä

Kevään tutkinto:
marraskuun loppupäivinä

HUOMIOI!

Ilmoittautuminen on sitova

- myöhästyneen hakemuksen lautakunta voi hyväksyä vain sairauden tai muun erityisen painavan syyn vuoksi
- erityisen painavasta syystä voit hakea muutosta tai peruutusta lautakunnalta
- rehtori tarkistaa osallistumisoikeutesi ja sen epäämisestä annetaan perusteltu kirjallinen päätös

Ilmoittautumisen mitätöiminen

- **koe katsotaan hylätyksi, jos jäät saapumatta** koetilaisuuteen tai et jätä koesuoritusta arvosteltavaksi
- lautakunta voi hakemuksesi perusteella mitätöidä ilmoittautumisen, jos kokeesta poisjäämiseen on **erityisen painava hyväksytty syy**
 - lääkärintodistus sairaudesta
 - todistus ulkomailla opiskelusta tai työskentelystä kokeiden aikana
 - todistus varusmiespalveluksen aiheuttamasta esteestä

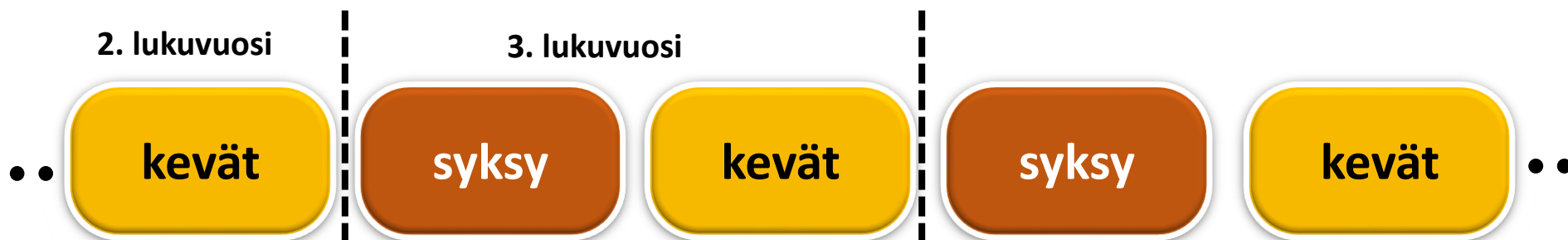
HUOMIO!

- perusteeksi ilmoittautumisen mitätöimiseen ei riitä:
 - opiskelu tai työskentely kotimaassa
 - pelkkä varusmiespalvelus
- mitätöinti ei pidennä ylioppilastutkinnon suoritusaikaa

Tutkinnon suorittamisaika

- tutkinnon kokeet järjestetään samanaikaisesti kaksi kertaa vuodessa
- tutkinto tulee suorittaa **enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana**
- hylätyn kokeen voit kuitenkin uusia kolmena välittömästi seuraavana kertana
- poikkeus: sairaus, päätoiminen opiskelu ulkomailla, muu painava syy

HUOMIO!

- mieti tarkkaan oma yo-suunnitelmasi ja tutkinnon aloitus
- mikäli lukion opintosi venyvät yli kolmeen vuoteen voi aika loppua kesken
- jos määräaika kuluu umpeen tai et selviydy kolmannellakaan uusimiskerralla, sinun on suoritettava tutkinto uudelleen

Tutkinnon keskeyttäminen

- jos kokelas ei ole suorittanut tutkintoa määräajassa, tutkinto katsotaan hylätyksi
 - tutkinnon suorittamisen voi tällöin aloittaa uudelleen
 - uuteen tutkintoon voi sisällyttää hylättyyn tutkintoon sisältyneet hyväksytyt kokeet kolmen vuoden ajan aiemmin suoritettujen kokeiden hyväksymisestä
-
- jos haluat erityisen painavasta syystä aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta tutkinnon ollessa vielä kesken, on pyydettävä kirjallinen lupa lautakunnalta

Kokeen arvostelu

L Laudatur

E Eximia cum laude
approbatur

M Magna cum
laude approbatur

C Cum laude
approbatur

B Lubenter
approbatur

A Approbatur

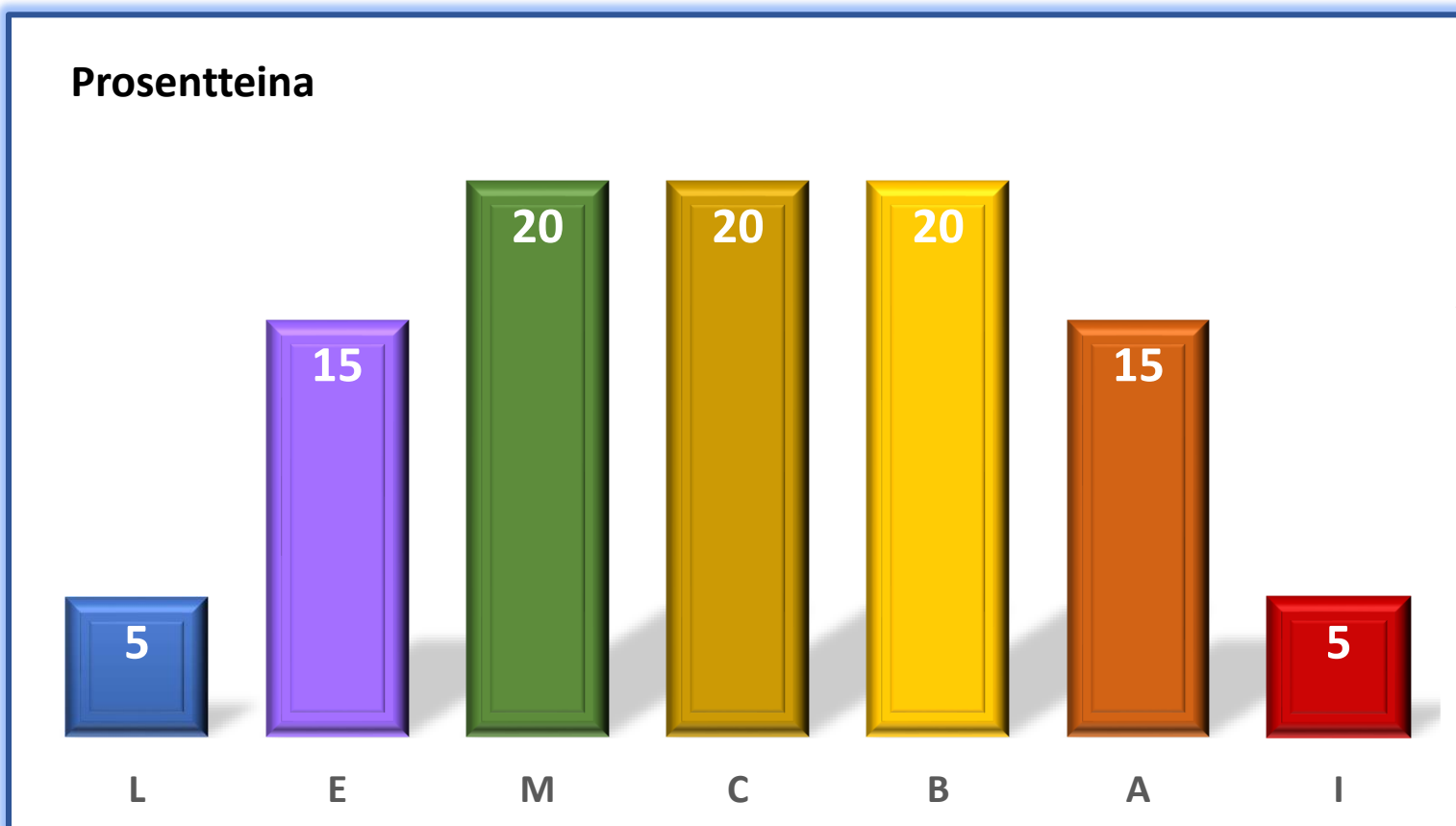
I Improbatur

- jokaisesta kokeesta annetaan erillinen arvosana
- koesuorituksen tarkastaa ja arvostelee alustavasti lukion opettaja
- lopullisen arvosanan antaa Ylioppilastutkintolautakunta
- tulosten julkaisemisen yhteydessä lautakunta julkaisee myös lopulliset hyvän vastauksen piirteet, joista ilmenevät perusteet, joiden mukaan arvostelu on suoritettu
- tutkinnon tulokset ja kokelaan arvostellut koesuoritukset annetaan kokelaalle ja alle 18-vuotiaan huoltajalle nähtäväksi lautakunnan ilmoittamassa verkkopalvelussa

Arvosanjakauma

- arvosanojen **pisterajat vaihtelevat** eri kokeissa sekä eri tutkintokerroilla
- pisterajojen määrittelyssä käytetään standardoitujen yhteispisteiden keskiarvoa (SYK-menetelmä)

Kompensaatio

- voit valmistua ylioppilaaksi vaikka et saa hyväksyttyä arvosanaa jostakin pakollisesta kokeesta (ellet ole kieltänyt kompensatiota)
- kompensaatiossa annetaan **pisteitä muiden kokeiden arvosanoista** ja riittävä pistemäärä riittää kompensointiin hylätyn kokeen tasosta riippuen

Hylätty arvosana arvioidaan neljällä asteikolla:

i +

i

i -

i =

- hylättyä koetta et voi kompensoida tutkintoa täydentämällä
- ylioppilaana voit uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluat
- keskeytetyn kokeen tapauksessa kompensatio ei ole mahdollinen

HUOMIO!!

Kolmen tutkintokerran aikana voit kerätä kompensatiopisteitä suorittamalla ylimääräisiä kokeita

Voit vaatia lautakunnalta oikaisua, jos epäilet virhettä arvostelussa

- 14 päivän kuluessa saatulasi koesuorituksen nähtäväksi

Perusteltu oikaisuvaatimus tehdään sähköisesti ja on maksullinen

- suorita maksu ja anna vaadittavat yhteystiedot

Mikäli arvosana tai pistemäärä korottuu saat uuden todistuksen ja maksu palautetaan

Lautakunta nimeää vähintään kaksi uutta arvostelijaa

Mikäli arvosana ei muutu, maksua ei palauteta eikä päätökseen saa hakea muutosta valittamalla

selkeä tekninen virhe voidaan korjata rehtorin tai opettajan tarkistuspyynnöllä ilman oikaisumenettelyä

Kokeiden uusiminen

**Hyväksytty
koe**

- saat uusia **niin monta kertaa kuin haluat**
- todistukseen merkitään parempi arvosana, jos uusit kokeen tutkinnon suorittamisen aikana
- ~~ylioppilaana uusitusta kokeesta saat erillisen todistuksen~~

Hylätty koe

- saat uusia **kolme kertaa** välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana
- voit vaihtaa pakollisen vaativamman kokeen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen edellyttäen, että tutkintoosi sisältyy yksi pitkän oppimäärän koe
- ylioppilaana saat uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluat

Digitaaliset kokeet

- kaikki kokeet järjestetään digitaalisina
- perehdy tarkasti koulusi antamiin ohjeisiin tietokoneista, kuulokkeista, henkilöllisyystodistuksista, eväistä, koetilasta ja aikatauluista
- lautakunnan antamat tarkat ohjeet:

Katso
YTL

- kokeen jälkeen lautakunta julkaisee sivuillaan hyvän vastauksen piirteet
- sivuilta voit tarkastella myös edellisten koekertojen hyvän vastauksen piirteitä ja pisteitä

Katso
YTL

Katso koekohtaisia ohjeita:

Äidinkieli ja kirjallisuus

Matematiikka

Kielten kokeet

Reaaliaineen koe

Äidinkielen ja kirjallisuuden koe

- koe on kaksiosainen: **lukutaidon koe** ja **kirjoitustaidon koe**
- kokeet järjestetään eri koepäivinä
- molemmat kokeet tulee tehdä samalla tutkintokerralla
- molempien kokeiden kesto on 6 tuntia
- arvosana määräytyy näissä kokeissa saadun pistesumman perusteella

Kokeen aineistona hyödynnetään monimuotoisia autenttisia aineistoja:

**Kirjoitetut,
kuvalliset ja
graafiset
tekstit**

- tieto- ja kaunokirjallisuus
- mediatekstit
- verkkosivustot
- ...

Äänitiedostot

- katkelma radiohaastattelusta, uutislähetyksestä tai kuunnelmasta
- ...

**Audio-
visuaaliset
tekstit**

- mainoksia
- katkelmia tv-ohjelmista, elokuvista tai näytelmistä
- videoita
- animaatioita

Lukutaidon koe

- kokeessa arvioidaan taitoasi eritellä, tulkita, arvioida ja hyödyntää monimuotoisia tekstejä
- tehtävät liittyvät tekstien merkityksiin, rakenteisiin, ilmaisuun, tematiikkaan, vastaanottoon ja kontekstiin sekä niiden suhteisiin
- kokeessa on kaksi osaa ja sinun on valittava yksi tehtävä kummastakin osasta
- lukutaidon kokeen **maksimipistemäärä on 60 pistettä**

Katso
YTL

Osa I

keskittyy asia- ja mediatekstien analysointiin ja tulkintaan

- valitaan kahdesta tehtävänannosta toinen

Osa II

keskittyy kaunokirjallisten ja muiden fiktiivisten tekstien analysointiin ja tulkintaan

- valitaan kahdesta tehtävänannosta toinen

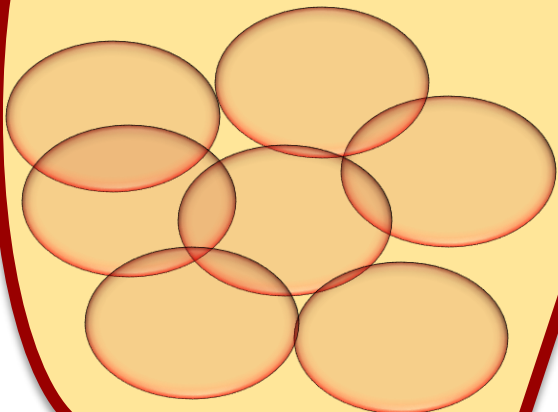

Kirjoitustaidon koe

- tehtävänä on tuottaa pohtiva tai kantaa ottava teksti aineistojen avulla
- kokeessa arvioidaan kirjallista ilmaisukykyäsi sekä taitoasi kielentää ajatuksia ja hallita asiakokonaisuuksia
- kirjoitustaidon kokeen **maksimipistemäärä on 60 pistettä**

Katso
YTL

Kokeessa on laajahko teema ja **5-7 siihen liittyvää aihetta**

- **valitset aiheista yhden**
- valitse aiheeseen ja näkökulmaasi sopivat aineistot
- täsmennät tai rajaat näkökulmaa ja kirjoitat tekstin hyödyntäen teemaan liittyviä aineistoja
- sinun on **hyödynnettävä tekstissä vähintään kahta aineistoa**

tarjolla on **6-8 teemaan liittyvää aineistoa**

- asiatekstejä
- mediatekstejä
- fiktiivisiä tekstejä..

Matematiikan koe

voit lukio-opinnoistasi riippumatta valita ilmoittaudutko pitkän vai lyhyen matematiikan kokeeseen:

**pitkä
matematiikka**

**lyhyt
matematiikka**

Katso
YTL

- molemmissa kokeissa annetaan 13 tehtävää ja saat vastata alla olevan taulukon mukaisesti **korkeintaan 10 tehtävään**
- tehtävät arvostellaan pistein 0-12 ja **maksimipistemäärä on 120 pistettä**
- hyvästä suorituksesta näkyy, miten kokelas on päätenyt vastaukseen. Ratkaisussa on oltava tarvittavat laskut tai muut perustelut ja lopputulos, ellei tehtävänannossa toisin ohjeisteta

Koetehtäviin voi kuulua erilaisia aineistoja. Tarvittaessa aineistot voidaan antaa erillisinä tiedostoina tehtävän ratkaisuun soveltuviksi arvioitujen ohjelmien tiedostomuodoilla. Jokaisen tiedoston yhteydessä voidaan kertoa, millä ohjelmalla se on tarkoitettu avattavaksi. Kokelas valitsee itse, millä koejärjestelmän ohjelmista hän käsittelee kyseistä aineistoa.

Matematiikan tehtävät

- Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. B-osa jakautuu edelleen kahteen osaan, jotka merkitään tunnuksin B1 ja B2
- **A-osan palautukselle ei ole aikarajaa, mutta niihin ei voi enää palata B-osia tehtäessä**
- B-osan kokeessa ovat sallittuja funktio-, graafiset ja symboliset laskimet sekä taulukkokirja, jotka on **tuotava ennakkoon tarkastukseen**

Osa	Tehtäviä annetaan	Kokelas vastaa	Apuvälineet ja ohjeet
A	4	4	Vain osa koejärjestelmän ohjelmista käytössä
B1	5	3	Laskin, taulukkokirja, loput ohjelmat
B2	4	3	Laskin, taulukkokirja, loput ohjelmat

Tarkista opettajaltasi, mitä taulukkokirjoja ja laskimia kokeeseen on lupa tuoda

Kielten kokeet

Pitkä: englantia, espanja, ranska, saksa, venäjä

Lyhyt: englantia, espanja, ranska, saksa, venäjä, italia, portugali, saame, latina (2 tasoa)

Pitkä tai keskipitkä: toinen kotimainen (suomi tai ruotsi):

Kielikokeeseen sisältyy kielitaidon osa-alueita mittaavia tehtäviä:

kuullun
ymmärtäminen
80-90 pist.

luetun
ymmärtäminen
70-90 pist.

kirjallinen
tuottaminen
99 pist.

sanaston ja
rakenteiden
ymmärtäminen
20-40 pist.

Portugalin, latinan, saamen
lyhyen oppimäärän kokeissa ei
mitata kuullun ymmärtämistä.

suullinen
tuottaminen
(aikaisintaan 2022)

Katso
YTL

Kielten tehtävät

Digitaalisessa kielikokeessa ovat mahdollisia autenttista aineistoa monipuolisesti hyödyntävät tehtävätyypit:

- tekstejä, kuvia, tilastoja
- karttoja, videoita, äänitallenteita
- voit tehdä tehtävät haluamassasi järjestyksessä
- kun olet käyttänyt sallitut kuuntelukerrat, et voi enää kuunnella äänitettä
- videoita voit katsoa haluamasi määrän ja kelata niitä ja pysäyttää toiston

Katso
YTL

monivalinta-
tehtävät

monivalinta-
aukkotehtävät

avoimet
kysymykset

muut
tehtävätyypit

- voit suorittaa kaksi lyhyen kielen koetta samana päivänä ja saada kaksi tuntia lisäaikaa. Toinen voi olla paperikoe tai molemmat sähköisiä
- kokeen maksimipistemäärä on 299 pistettä

Reaaliaineiden koepäivät

Reaalikokeessa on **kaksi koepäivää** ja kummastakin aineryhmästä voit valita yhden kirjoitusaineen/tutkintokerta

Reaalin koepäivä

psykologia

filosofia

historia

fysiikka

biologia

valitse
yksi

Reaalin koepäivä

uskonto
(ev.lut./ort.)

et

yhteis-
kuntaoppi

kemia

maan-
tiede

terveys-
tieto

valitse
yksi

hajauttamalla tutkinnon kolmeen kertaan **voit suorittaa 6 reaalikoetta**

Reaaliaineen kokeet

- osallistumisoikeus on aineen pakolliset opinnot opiskelleella
- tehtävät perustuvat opetussuunnitelman pakollisiin ja valinnaisiin opintoihin
- kunkin reaaliaineen kokeessa on **oppiainerajat ylittäviä tehtäviä**
- tehtäviin voi kuulua esim. tekstejä, kuvia, tilastoja, karttoja, animaatioita videoita tai äänitallenteita

**9 tehtävää, vastausten
enimmäismäärä viisi**

- uskonto/et
- psykologia
- filosofia
- historia
- yhteiskuntaoppi
- maantiede
- terveystieto

**11 tehtävää, vastausten
enimmäismäärä 7**

- kemia
- biologia
- fysiikka

fysiikan, kemian ja maantieteen kokeissa saa
käyttää sallittuja laskimia ja taulukkokirjoja

Reaalista annettavat pisteet

- tehtävien laajuuden ja kysymysmuodon mukaan tehtävän maksimipistemäärä voi vaihdella välillä 15-30 pistettä
- kokeen **maksimipistemäärä on 120 pistettä**
- yleisten arvosteluperusteiden lisäksi painotetaan kunkin reaalialueen luonteen mukaista esitystapaa ja kielenkäytön täsmällisyyttä

Suorituksen arvoa alentavat esimerkiksi:

- suorituksessa on selviä **asiavirheitä**
- ajatukset on ilmaistu **epäselvästi tai epätarkasti**
- esitetyt tiedot osoittavat, että kokelas on **käsittänyt tehtävän väärin**, tai ne ovat muuten tehtävänannon kannalta epäolennaisia; vastauksen pituus ja detaljien määrä eivät sinänsä ole ansioita
- vastaus rakentuu **pelkästään mielipiteiden varaan**
- suorituksessa **toistetaan samoja asioita**

Kypsyystä osoittava reaalivastaus

Kypsyystä osoittavat esimerkiksi:

- asioiden käsittely ilmentää tietojen ja taitojen itsenäistä hallintaa ja kykyä niiden soveltamiseen
- vastaus osoittaa monipuolisia ja kehittyneitä tiedonkäsittelytaitoja
- tehtävän kannalta olennaisia tietoja on riittävästi
- kokonaisuus on jäsennelty ja asiasisällöltään johdonmukainen
- syitä ja seurauksia tarkastellaan asianmukaisesti eri näkökulmista
- esitetyt väitteet perustellaan selkeästi
- tehtäviin liittyviä aineistoja käytetään tarkoituksenmukaisesti
- esitetyt tiedot asetetaan laajempiin asiayhteyksiin
- erityisesti pohdiskelua edellyttävissä tehtävissä erotetaan tosiasiat, perustellut kannanotot ja mielipiteet
- annettuja työkaluja on käytetty tarkoituksenmukaisesti.
- matemaattista käsittelyä edellyttävissä tehtävissä suureyhtälöt ja kaavat on perusteltava tavalla, joka osoittaa kokelaan hahmottaneen tilanteen oikein ja soveltaneen ratkaisussaan asianmukaista periaatetta tai lakia

Koesuoritusta heikentävä syy

sairaus tai
vamman

lukemisen ja
kirjoittamisen
erityisvaikeus

erityisen vaikea
elämäntilanne

opetuskielen
puutteellinen
hallinta

- neuvoteltava aina etukäteen rehtorin kanssa
- **haetaan lautakunnalta kirjallisesti** vaadittavin lausunnoin varustettuna viimeistään silloin, kun ilmoitaudutaan tutkintoon ensimmäisen kerran tai kun tarve havaitaan
- hakemus erityisjärjestelyistä sisältää kokelaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman, mahdolliset tukitoimet koetilanteessa tai muun selvityksen haettavista tukitoimista

Esimerkkejä erityisjärjestelyistä:

- lisäaika kokeen suorittamiseen (+2 tuntia)
- erillinen pienryhmätila tai lepäämiseen tarkoitettu tila
- oikeus suurentaa kirjasinkokoa tai käyttää suurempaa näyttöä
- näkövammaisen apuvälineillä suoritettava tai ääniaineistoltaan rajoitettu koe
- avustajan käyttö

Katso
YTL

Alkuun

Sairaus tai vamma

- jotta sairaus tai vamma voidaan huomioida ylioppilastutkinnon suorittamisessa, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa hankkia lääkärin lausunto sairaudesta tai vammasta
- myös raskaudesta johtuvien tarpeiden perusteella voidaan myöntää erityisjärjestelyjä

LAUSUNNOT:

- lääkärinlausunto, josta ilmenee diagnoosi, sairauden tai vamman vaikutukset kokeiden suorittamiseen ja lääkärin erikoisala

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee sairauden tai vamman vaikutukset koesuoritukseen neliporaisella asteikolla:

ei vaikutusta

vaikuttaa jonkin verran

vaikuttaa merkittävästi

vaikuttaa erittäin paljon

- erityisjärjestelyn päättää lautakunta riippuen lausunnoista

HUOMIO!

Voi vaikuttaa erityisvaikeuden huomioimiseen myös arvostelussa, jos on tulossa **hylätty arvosana**

Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus

LAUSUNNOT:

- lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuteen perehtynyt erityisopettaja, psykologi tai puheterapeutti
- vähintään kahden eri aineryhmän opettajan lausunnot kokelaan suoriutumisesta
 - *äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan lisäksi opettajan lausunto sen mukaan, mitä aineita koskevia erityisjärjestelyjä kokelaalle haetaan*

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee erityisvaikeuden vaikutukset koesuoritukseen neliportaisella asteikolla:

ei vaikutusta

vaikuttaa jonkin verran

oikeus suurentaa
kirjasinkokoa ja oikeus
suurempaan näyttöön

vaikuttaa merkittävästi

+ edellisen lisäksi voidaan
myöntää lisäaikaa

vaikuttaa erittäin paljon

+ edellisten lisäksi oikeus
erilliseen pienryhmätilaan

HUOMIO!!

Voi vaikuttaa erityisvaikeuden huomioimiseen myös arvostelussa, jos on tulossa **hylätty arvosana**

Erityisen vaikea elämäntilanne

Erityisen vaikea elämäntilanne voi johtua esimerkiksi:

- *lähiomaisen vakavasta sairastumisesta tai kuolemasta*
- *vaikeasta perhetilanteesta*
- *raskaasta oikeudellisesta prosessista*

LAUSUNNOT:

lausunnon voi antaa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee vaikean elämäntilanteen vaikutukset koesuoritukseen neliportaisella asteikolla:

ei vaikutusta

vaikuttaa jonkin verran

vaikuttaa merkittävästi

vaikuttaa erittäin paljon

HUOMIO!

Erityisen vaikea elämäntilanne voidaan huomioida myös arvostelussa, jos on tulossa **hylätty** arvosana

Vieraskielisyys

- **voit ilman erillistä hakemusta suorittaa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus-**oppimäärään perustuvan kokeen, jos väestörekisteriin merkitty äidinkielenä ei ole suomi, ruotsi tai saame ja olet opiskellut suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän pakolliset opinnot
- painavasta syystä oikeus muillakin erillisellä hakemuksella
- hakemuksesta lautakunta voi myöntää **erityisjärjestelyinä 2 tuntia** lisäaikaa muissa kuin vieraan kielen kokeissa
- **pistekorotusta hylättyyn arvosanaan ei voi saada**

Kokeen rakenne:

kuunteleminen

lukutaito

kirjoitustaito

LAUSUNNOT erityisjärjestelyyn:

- huoltajan tai opiskelijan hakemus
- äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan (tai suomi tai ruotsi toisena kielenä) lausunto
- reaaliaineen opettajan lausunto

Heikentävä syy arvostelussa

- sairaus tai vamma, lukihäiriö tai vaikea elämäntilanne voidaan huomioida vain, **jos kokelas on saamassa hylätyn arvosanan**
- kokelaan pistemäärää korotetaan yhden koesuoritusta heikentävän syyn perusteella **enintään approbatur-arvosanan vähimmäispistemäärään**

Pistemäärän enimmäiskorotus, jos sairaus tai vamma, erityisen vaikea elämäntilanne tai lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus vaikuttaa koesuoritukseen...

Kokeen maksimipistemäärä	...jonkin verran	...merkittävästi	..erittäin paljon
60 pistettä	1 piste	1 piste	2 pistettä
120 pistettä	1 piste	2 pistettä	3 pistettä
209 pistettä	2 pistettä	4 pistettä	6 pistettä
229 pistettä	2 pistettä	4 pistettä	6 pistettä
299 pistettä	3 pistettä	6 pistettä	8 pistettä

Äkillinen ja ennakoimaton tilanne

- jos äkillinen tai ennakoimaton tilanne vaikuttaa kokeen suorittamiseen, tulee välittömästi ottaa yhteyttä rehtoriin
- on arvioitava, onko kokelaan edun mukaista hakea ilmoittautumisen mitätöintiä vai suorittaa koe erityisjärjestelyin
 - *onko hajautuskertoja tai uusimiskertoja jäljellä*
 - *erityisjärjestelyitä: pienryhmätila, lepotila (rehtorin päätös)*
- **rehtorin päätös** kyseiselle koepäivälle
- **lautakunnan päätös** lisäajasta ja muista erityisjärjestelyistä jäljellä oleville koepäiville tai muulle ratkaisulle

LAUSUNNOT:

päätös erityisjärjestelyistä tehdään ehdollisena, jos äkillisestä ja ennakoimattomasta tilanteesta tarvitaan lääkärinlausunto tai muita selvityksiä kokeen jälkeen

Tutkintomaksut

- perusmaksu 14 €
- koekohtainen maksu 28 €
- maksu oikaisuarvostelusta 50 € /aine
- jäljennökset ja käännökset...

HUOMIO!!

Oppivelvollisuuden laajentuminen vaikuttaa maksuihin

- maksuttomasti voi ilmoittautua 5 ensimmäiseen kokeeseen
- maksuttoman hylätyn kokeen voi uusia ilman maksua eräin poikkeuksin:
 - ✓ hylkäyksen syy on saapumatta jättäminen
 - ✓ kokelas ei ole jättänyt koetta arvosteltavaksi
 - ✓ hylkäyksen syy on vilppi tai koetilaisuuden häiritseminen

Järjestyksen rikkominen ja vilpillinen menettely

- matkapuhelimen ja muiden elektronisten laitteiden (kuten älykellojen) tuominen koetilaisuuteen on kielletty
- langattomien laitteiden käyttö on kielletty (kuten Bluetooth-kuulokkeet, langattomat hiiret jne.)
- häiritsevä kokelas voidaan määrätä poistumaan ja koe hylätään

Seuraamus järjestyksen rikkomisesta ja vilpillisestä menettelystä:

- kaikki kyseisen tutkintokerran suoritukset hylätään ja kokelas menettää oikeuden osallistua saman tutkintokerran myöhempiin kokeisiin
- jos menettely on toistuvaa tai muuten erityisen vakavaa ja haitallista, kokelas voi menettää lisäksi oikeutensa osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin
- rehtori suorittaa tutkinnan todistajan läsnä ollessa ja tekee päätöksen
- kokelasta on kuultava, kuulemistilaisuudesta pidetään pöytäkirjaa ja on hankittava muu tarpeellinen selvitys
- päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen

Tutkinnon täydentäminen

- tutkinnon täydentäminen uusilla kokeilla on mahdollista sen jälkeen **kun olet suorittanut ylioppilastutkinnon**
- ajankohdan voit valita vapaasti
- voit uusia kokeen niin monta kertaa kuin haluat
- ~~uusista kokeista saat~~ **erillisen todistuksen**

Tietojen luovuttaminen

- lukiolla ja lautakunnalla on oikeus antaa ylioppilaiden nimet julkaistaviksi sen jälkeen, kun tietojen oikeellisuus on varmistettu
- **jos et halua nimeäsi julkaistavaksi**, pyydä hyvissä ajoin kirjallisesti lukiota ja lautakuntaa poistamaan nimesi listasta
- Ylioppilastutkintolautakunnalla on lupa luovuttaa virkakäyttöön opiskelijavalintaa varten kokelaiden nimitiedot henkilötunnuksineen ja tiedot heidän arvosanoistaan
- koululla ei ole lupaa julkaista kokelaiden arvosanatietoja ilman heidän suostumustaan
- lukion todistustenjakotilaisuudessa ei ole lupa julkisesti ilmoittaa kokelaan arvosanatietoja, jos hän ei ole antanut siihen lupaa

Yo-kokeet ja yliopistojen todistusvalinta

- yliopistojen todistusvalinnassa annetaan pisteitä 3-6 ylioppilaskokeesta koulutuksesta riippuen
- kokeen pistemäärä vaihtelee eri koulutuksissa siten, että laajemman oppimäärän aineista saa enemmän pisteitä

Tutustu yliopistojen
pisteytykseen

Äidinkieli ja kirjallisuus

- pisteitä annetaan kaikissa koulutuksissa

Matematiikka

- matematiikka (pitkä tai lyhyt) vaaditaan kaupp- ja taloustieteissä, farmasiassa, matemaattisilla aloilla
- pitkä vaaditaan DI-koulutuksessa ja informaatioverkostoissa
- kaikilla aloilla voi saada matematiikasta pisteitä

Kielet

- pisteitä voi saada kaikissa koulutuksissa (poikkeus: DI-koulutus)
- pitkästä kielestä saa enemmän pisteitä
- moneen koulutukseen voi saada pisteitä useammasta kielestä

Reaaliaineen koe

- pisteitä voi saada kaikissa koulutuksissa 1-4 reaalikokeesta vaihdellen eri aloilla

Yo-kokeet ja ammattikorkeakoulujen todistusvalinta

- ammattikorkeakoulujen todistusvalinnassa huomioidaan kaikilta äidinkieli, matematiikka ja vieras/toinen kotimainen kieli
- esim. äidinkielestä ja pitkästä kielestä saa pisteitä:

L (46 pist.)---E (41 pist.)---M (34 pist.)---C (26 pist.)---B (18 pist.)---A (10 pist.)

Äidinkieli ja
kirjallisuus

Matematiikka
pitkä tai lyhyt

Vieras/toinen
kotimainen kieli

- lisäksi huomioidaan kaksi parasta pisteitä tuottavaa aineettasi
- reaaliaineiden kesken ei ole eroja pisteytyksessä
- pisteet: L (30 pist.)--E (27 pist.)--M (21 pist.)--C (15 pist.)--B (9 pist.)--A (3 pist.)

Vieraat kielet

Reaaliaineiden
kokeet

Katso amk-
todistus-
valinta 2022-

HUOMIO!

todistusvalinta ei ole ainoa tie korkeakouluihin

Suunnittelun tavoitteeseesi

